

(2½ Hours)

[Total Marks: 75]

- Note: -**
- (1) All questions are compulsory and carry equal marks
 - (2) Figures to the right indicate marks
 - (3) Support answers with examples wherever necessary

Q.1 Multimedia campaign**15**

- A** CARAVAN radio with a look & size of a transistor radio is a digital device preloaded with more than five thousand (5000+) Bollywood hits in MP3 format including golden era of Hindi films. The radio device is also capable of playing USB input as an additional collection from your pen drive & an AUX input of conventional audio devices like tape players or mp3 portable mini players. In its new version (Avtaar) it is also preloaded with complete Bhagvad Geeta in enchanting voice of professional reciters making it a fantastic gift to elders & senior citizens as a nostalgic piece. The price of CARAVAN radio is INR 6500.

Brief: The Company wants to highlight the collection of songs as a compact substitute to a bulky collection of CDs, as well as the built in loudspeaker giving the experience of going back to the golden era of radio fans.

Answer the following: -

- 1 Prepare a creative brief for making an impact on the target Audience. **04**
- 2 Suggest an appropriate Message strategy. **02**
- 3 Create a print advertisement based on the creative brief (**Two advertisements**). **04**
- 4 Prepare a 30 sec story board for Television commercial based on the creative brief. **05**

OR

- B** Vodafone & Idea the merger company has launched a mobile based safety service by name 'Vodafone Sakhi' for women which includes features such as emergency alerts, emergency balance & private number recharge. The safety features will be available to women customers using Vodafone pre-paid services across the country. The service works across smartphones and feature-phones even without any balance or mobile internet.

Among the mobile phone users, most women have access to only feature-phones and basic mobile phones. Vodafone claims that with 'Vodafone Sakhi,' the real problem of women working late hours & compromising safety can be addressed. This unique, free of cost service will make it convenient for women to step out fearlessly and fulfil their aspirations.

Brief: Vodafone Sakhi is a small step to give women the confidence to step out fearlessly and live their dreams with a trusted solution at hand.

Answer the following: -

- 1 Prepare a creative brief for making an impact on the target Audience. **04**
- 2 Suggest an appropriate Message strategy. **02**
- 3 Create a print advertisement based on the creative brief (**Two advertisements**). **04**
- 4 Prepare a 30 sec story board for Television commercial based on the creative brief. **05**

- Q.2** A What are the principles of copy writing? **08**
 B Write a **Radio Spot** of 30 sec duration to promote Parle-G biscuits filled with the goodness of milk. **07**

OR

- C Differentiate between Right Brain thinking and Left Brain thinking. **08**
 D Write a **direct mailer** to existing customers for announcing a 'Lifetime Add-on family member offer' for 'Everfit Spa', the biggest and most well equipped fitness & spa in Mumbai, specializing in weight loss and gain programs, body toning, Aerobics studio, special cardio workout, Dietician, and body building and body fitness. **07**

- Q.3** A Explain various types of slogans in advertising copy. **08**
 B Make an **outdoor poster** on Flipkart sale on 'Big Billion day' offering huge discounts on clothing, footwear and accessories for all. **07**

OR

- C Explain the use of Humor appeal in advertisement using a recent TVC advertising. **08**
 D Write an **Email** copy for promoting Kerala Tourism. Kerala a state on India's tropical Malabar Coast, has nearly 600km of Arabian Sea shoreline. It's known for its palm-lined beaches and backwaters, a network of canals. Inland are the Western Ghats, mountains whose slopes support tea, coffee and spice plantations as well as wildlife. National parks like Eravikulam and Periyar, plus Wayanad and other sanctuaries, are home to elephants, langur monkeys and tigers. **07**

- Q.4** A Explain the role of Heuristics and assumptions in creative thinking. **08**
 B What essential factors are to be considered while writing copy for senior citizens? **07**

OR

- C Write brief note on the Big Idea in the development of creative strategy. **08**
 D Write a **classified** ad for Khushi Resort keeping in mind the three consecutive holidays in November & a travel time of 2 hours from Mumbai. **07**

- Q.5** Answer **any three** of the following **15**

- 1) Write a note on writing copy for youth.
- 2) Explain any four idea generation techniques.
- 3) Write an SMS copy. The service is 'SWIGGY' promotional offer.
- 4) Write a note on Transcreativity.
- 5) Business to business advertising.

(मराठी रुपांतर)

(२१/२ तास)

(एकूण गुण : ७५)

सूचना:

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. अंतर्गत पर्याय उपलब्ध आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.
३. आवश्यक तेथे सुयोग्य आकृत्या काढून आपल्या उत्तराला पुष्टी द्या.

प्रश्न १ बहुमाध्यम मोहीम

अ (Caravan) कारवॉ रेडिओ हा जुन्या ट्रान्जिस्टर रेडिओसारखा दिसणारा पण त्याचा आधुनिक डिजिटल अवतार सध्या लोकप्रिय होत आहे. हा रेडिओ प्रत्यक्ष रेडिओ नसून मल्टीमिडिया प्लेअर आहे ज्यात मुळातच ५००० हून (पाच हजारहून) अधिक जुनी हिंदी सिनेमाची लोकप्रिय गाणी एम पी ३(MP3) फॉर्मॅटमध्ये प्रीलोड (Pre-load) केली आहेत. तसंच या सोबत आपलं स्वतःचं कलेक्शन ऐकता यावं म्हणून (USB) यूएसबी द्वारे पेन ड्राईव्ह (Pen Drive) जोडून त्याद्वारेही गाणी ऐकता येऊ शकतात. याचबरोबर इतर प्रकारचा म्युझिक प्लेअर ऑक्सिलरी (AUX) सॉकेटद्वारे जोडून या कारावॉच्या दमदार स्पीकरमधून दर्जेदार आवाजात संगीत ऐकता येतं. एवढंच नव्हे तर या नव्या सुधारीत अवतारात व्यावसायिकांच्या सुमधूर आवाजात रेकॉर्ड केलेली संपूर्ण भगवद-गीता ही समाविष्ट करण्यात आली आहे. यामुळे मागील पीढीला त्यांच्या तारुण्यातील हिंदी चित्रपटांच्या संगीताचा सुवर्णकाळ घरबसल्या अनुभवता येईल आणि जुन्या काळात बुडून जाता येईल. इतकंच नव्हे तर आज निवृत्तीच्या काळात भगवद गीतेचं श्रवण कारण्याचा उत्तम योगही या कारवॉमुळे प्राप्त होऊ शकेल. या सर्व बाबींमुळे आपल्या घरातील जुन्या पीढीला हा कारवॉ रेडिओ एक उत्तम प्रेमाची भेट म्हणून देता येईल आणि त्यांना खुप पसंतही पडेल. या कारवॉ रेडिओची किंमत रु.६५०० फक्त.

ब्रीफ: पाच हजारांहून अधिक गाणी एका संचात म्हणजे असंख्य म्युझिक सीडीज सांभाळण्याच्या कटकटीपासून सुटका ही बाब तसेच लाऊज स्पीकरमधून जुन्या गाण्यांचा श्रवणास्वाद म्हणजे पुन्हा तो रेडिओचा सुवर्णकाळ नव्याने जगण्याचा सुखद अनुभव हे दोन मुद्दे या जाहिरात मोहीमेद्वारे ग्राहकांच्या लक्षात आणून द्यायचे आहेत.

१ वरील ब्रीफवर आधारीत क्रियेटीव्ह ब्रीफ लिहा.

२ ब्रीफला सुयोग्य अशी मेसेज स्ट्रॅटेजी सुचवा

३ या ब्रीफवर आधारीत दोन प्रिन्ट जाहिराती तयार करा.

४ टेलिव्हिजन जाहिरातीसाठी तीस सेकंदाचा एक स्टोरीबोर्ड तयार करा.

४
२
४
५

किंवा

प्रश्न १ बहुमाध्यम मोहीम

ब स्त्रियांची सुरक्षितता हा विषय गंभीर वळणावर असल्याच्या पार्श्वभूमीवर व्होडाफोन-आयडिया युतीने व्होडाफोन सखी या नावाने महिला फोनधारकांसाठी मोबाईलशी निगडीत विशेष सेवा सुरु केली आहे. या सेवे अंतर्गत इमर्जन्सी अॅलर्ट्स, इमर्जन्सी बॅलन्स, लोकेशन शेअरिंग तसेच खाजगी नंबर रिचार्ज सारख्या खास सुविधा पुरविण्यात आल्या आहेत. ही सेवा व्होडाफोनच्या प्री-पेड सेवाधारक महिलांसाठी संपूर्ण भारतभर उपलब्ध आहे. ही व्होडाफोन सखी सेवा स्मार्टफोन आणि फीचर फोन या दोन्ही प्लॅटफॉर्मवर अगदी बॅलन्स नसतानाही आणि इंटरनेटशिवायही प्राप्त होऊ शकते.

भारतातील एकूण मोबाईल फोनधारकांपैकी महिला फोनधारक जवळजवळ निम्म्या संख्येने आहेत आणि यातील बऱ्याच महिलांना नोकरीनिमित्त घराबाहेर पडावं लागतं. अशात रात्री उशीरापर्यंत बाहेर रहाण्यात सुरक्षेच्या दृष्टीने अडचणी निर्माण होतात ज्यामुळे केवळ शिफ्ट ड्युटी किंवा कामानिमित्त कचेरीत उशिरापर्यंत थांबावं लागणार असल्यामुळे बऱ्याच महिलांना उच्चशिक्षित असूनही चांगली नोकरी नाकारावी लागते. या व अशा अडचणींमुळे करीअरच्या उत्तम संधी हातातून जातात. व्होडाफोनने नेमक्या याच समस्येला हात घालत व्होडाफोन सखी ही सेवा सुरु केली आहे. महिलांना आता घराबाहेर उशीरापर्यंत निर्धास्तपणे वावरता येऊ शकेल आणि कोणत्याही कारणास्तव करीअरशी तडजोड करावी लागणार नाही असा व्होडाफोनचा दावा आणि विश्वास आहे.

ब्रीफ: व्होडाफोन सखी हे स्त्रियांना आत्मविश्वास मिळवून देणारं आणि मनातील अवास्तव भीती नाहीशी करून आपलं ध्येयपूर्तीचं स्वप्न साकार करण्यातलं एक छोटंसं पाऊल आहे. या मोहिमेद्वारे व्होडाफोनला स्त्रियांच्या समस्येशी जवळून निगडीत व्हायचं आहे आणि त्यांनी या क्रांतिकारक बदलाचा भाग व्हावा म्हणून आग्रह करायचा आहे.

१ वरील ब्रीफवर आधारीत क्रियेटीव्ह ब्रीफ लिहा.

२ ब्रीफला सुयोग्य अशी मेसेज स्ट्रॅटेजी सुचवा

३ या ब्रीफवर आधारीत दोन प्रिन्ट जाहिराती तयार करा.

४ टेलिव्हिजन जाहिरातीसाठी तीस सेकांदाचा एक स्टोरीबोर्ड तयार करा.

४
२
४
५

- प्रश्न २ अ कॉपी रायटींगची तत्वे विशद करा. ८
 ब रेडिओ स्पॉट: दुधाच्या पोषक गुणांनी युक्त अशा पारले-जी बिस्किटांसाठी ३० सेकंदाचा रेडिओ स्पॉट लिहा. ७

किंवा

- क उजव्या आणि डाव्या मेंदूतील विचारपद्धतीतील फरक स्पष्ट करा. (Right & Left brain thinking) ८
 ड थेट टपाली: (Direct mailer for Everfit spa) एव्हरफिट स्पा साठी थेट टपाली लिहा. एव्हरफिटच्या सध्याच्या सभासदांना आपल्या कुटुंबातील अजून एका सदस्याला एव्हरफिटचे आजन्म सभासदत्व प्राप्त करता यावे यासाठी सध्या ऑफर चालू आहे हे कळविणे हा यातील प्रमुख मुद्दा आहे. एव्हरफिट ही सर्वात मोठी आणि अत्याधुनिक उपकरणांनी युक्त अशी अद्ययावत फिटनेस स्पा आहे. वजन घटविणे आणि वजन वाढविणे या फिटनेस प्रोग्राममध्ये एव्हरफिट स्पा नावाजलेली असून अॅरोबिक्स, बॉडी टोनिंग, स्पेश्यल कार्डिओ वर्कआऊट, डायट्रिशियन सल्ला, बॉडी बिल्डिंग, बॉडी फिटनेस सारखे अनेक स्वास्थ्यवर्धक कार्यक्रम राबविणे ही या स्पाची खासियत आहे. ७

- प्रश्न ३ अ जाहिरातीत वापरण्यात येणाऱ्या विविध प्रकारच्या स्लोगन्स (घोषवाक्ये) विषयी विस्तृत चर्चा करा. ८
 ब आऊटडोअर पोस्टर: फ्लिपकार्टच्या बिग बिलियन डे ची जाहिरात करण्यासाठी आऊटडोअर पोस्टर तयार करा. बिग बिलियन डेच्या निमित्ताने कपडे, पादत्राणे आणि इतर अॅक्सेसरीजवर भरभक्कम सूट मिळणार आहे. (Flipcart Big Billion Day) ७

किंवा

- क अलिकडील टेलिव्हिजन जाहिरातीचे उदाहरण देऊन विनोदी आवाहनाचा उपयोग स्पष्ट करा. ८
 ड इ-मेल: केरळ पर्यटनच्या जाहिरातीसाठी इ-मेल मेसेज तयार करा. भारताला लाभलेल्या जवळपास ६०० किलोमीटर लांबीच्या पश्चिम किनारपट्टीच्या मलबार किनाऱ्यावर वसलेले केरळ त्याच्या अलौकिक निसर्ग सौंदर्याकरिता प्रसिद्ध आहे. किनाऱ्यालगत असलेल्या पामच्या झाडांच्या रांगा, लहानमोठे ओढे, आणि बॅकवॉटर्ससाठी प्रसिद्ध असलेले केरळ हे पर्यटकांचे लाडकं डेस्टिनेशन. आतील बाजूला पश्चिमी डोंगरांची रांग तसेच घाटाच्या उतारावर लांबचलांब पसरलेले चहा आणि कॉफीचे मळे आणि येथील वन्य जीवन केरळच्या पर्यटनाचा आकर्षणात भर टाकतात. एराविकुलम आणि पेरियार सारखी राष्ट्रीय उद्याने तसेच वायनाड आणि इतर अभयारण्ये म्हणजे हत्ती, विविध प्रकारची माकडे आणि वाघांचं माहेरघर. हे ही एक केरळचं आकर्षण. अशा केरळ कडे पर्यटकांना आकर्षित करण्यासाठी इ-मेल संदेश तयार करा. ७

- प्रश्न ४ अ ह्युरास्टिक आणि अॅझम्पन्स (स्वयंसंशोधन आणि गृहितके) या पद्धतीचा सृजनात्मक विचारमंथनामध्ये (क्रियेटीव्ह थिंकींग) कसा सहभाग असतो ते स्पष्ट करा. (Heuristic & Assumptions) ८
 ब वरिष्ठ नागरीकांसाठी जाहिरात लिहितांना कोणकोणत्या बाबींचा प्रामुख्याने विचार करायला हवा? ७

किंवा

- क क्रियेटीव्ह स्ट्रॅटेजीच्या विकासामध्ये बिग आयडियाचा सहभाग यावर थोडक्यात टीप लिहा. बिग आयडियापर्यंत येण्याचे सर्वोत्तम मार्ग कोणते ते विशद करा. ८
 ड वर्गीकृत जाहिरात: नोव्हेंबर मध्ये येऊ घातलेल्या सलग तीन दिवसांच्या सुट्टीचे निमित्त समोर ठेऊन लघुसहलीसाठी योग्य असलेले खुशी रिसॉर्ट यासाठी वर्गीकृत जाहिरात (Classified) तयार करा. खुशी रिसॉर्ट हे मुंबईपासून रस्त्याने दोन तासांच्या प्रवासावर आहे. ७

- प्रश्न ५ खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. १५

- अ तरुणाकरीता जाहिरात लेखन यावर टीप लिहा.
 ब आयडिया जनरेशन ची कोणतीही चार तंत्रे विशद करा.
 क एसएमएस: स्विगी च्या प्रमोशनल ऑफरसाठी एसएमएस संदेश तयार करा. (SMS for Swiggy)
 ड ट्रान्सक्रियेटीव्हिटीवर थोडक्यात टीप लिहा. (Transcreativity)
 इ बिझनेस टू बिझनेस जाहिरात यावर टीप लिहा. (B2B)

(2.5 Hours)

[Total Marks: 75]

NB:

- Read the questions carefully before answering
- Figures to the right indicate the full marks
- Give example when necessary

Q.1

Answer the following

Create a Media Plan for the Amazfit Bip lite Smart watch worth Rs. 3999/- . It provides detailed sports tracking for outdoor running, treadmill, walking and cycling, and can be connected to phone's GPS to track runs and rides. The schedule will last two months. The advertisements are in colour. The budget for the print campaign is three crore (30000000).

Size:

Magazine: Single and/ or double spread

Newspaper: Half page

Use rate card given below

Dallies	Readership 000's	Rates (in sq cm)	Magazine	Readership 000's	Rate (Full page) colour
The Times of India	7805	4110	India Today	2850	520000
The Hindustan Times	4487	2100	Outlook	2281	275000
Lokmat Times	1450	450	Femina	1250	155000
Gujarat Samachar	1642	510	The Week	1219	275000
The Economic Times	1240	2850	Reader's Digest	2321	120000
Mid-day	778	339	Outlook Traveller	3415	265000
Afternoon	570	275	Sarita (Hindi) W	2190	150000
Navbharat times	1850	750	Filmfare	3150	275000
Amar Ujala	17388	2093	Vanitha (F) (Malayalam)	1812	305000
Malayala Manorama	7990	885	India Today (Hindi) (Weekly)	1440	3,14,000

The size of quarter page in a Newspaper is 400 Sq.cm

- Q 2** Answer the following:
 Attempt any one between 2a.1 and 2a.2. along with 2.b [i.e. (Attempt either 2a.1 OR 2a.2 for 8 marks) and 2.b. for 7 marks]
- 2.a.1** **Media 1:** Reach = 53 %, Frequency = 9, TPC = 8, 50,000, AEC = 50,000 **8**
Media 2: Reach = 70%, Frequency = 13, TPC = 8, 70,000, AEC = 55,000
 Find the % TA, GRP and CPRP for Media 1 and Media 2
- OR**
- 2 a.2** 25, 000 people see an advertisement 6 times, 20,000 people see an advertisement 8 times and 16,000 people see an advertisement 5 times. Universe is 1, 60,000. Total cost of advertising is 80,000. Find Reach %, GVT and CPT. **8**
- 2b** Find the average frequency of the advertisement in the magazine using the data given below: **7**
 Readership: Magazine A=50,000, Magazine B= 65,000 , Magazine C= 60,000
 Duplication of Magazine A, with Magazine C= 9,000,
 Duplication of Magazine B, with Magazine A= 7,000,
 Duplication of Magazine C, with Magazine B= 5,000,
 Insertion: Magazine A=5, Magazine B=4, Magazine C=3
- OR**
- c.** Discuss the steps involved in Media planning process. **8**
d. Explain Earned, Paid and Owned Media. **7**
- Q 3** Answer the following:
- a.** Explain the different Scheduling Strategies with diagram. **8**
b. What are the advantages and disadvantages of Digital Media? **7**
- OR**
- c.** Explain the different sources of Media Research. **8**
d. Discuss the different forms of Outdoor advertising. **7**
- Q 4** Answer the following:
- a.** Explain the six successful strategies in Negotiations. **8**
b. What is Media Brief? Explain the various aspects of a good media brief. **7**
- OR**
- c.** What are the factors affecting choice of Media Mix. **8**
d. Explain the responsibilities of Media Buyer. **7**
- Q 5** Write short notes on **any three** of the following: **15**
- Communication Mix
 - NCCS Grid
 - Transit Advertising
 - Point of Purchase
 - Media Audit

प्र४ . खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

अ वाटाघाटीमधील सहा यशस्वी रणनीती स्पष्ट करा.

ब. मीडिया ब्रिफ म्हणजे काय? चांगल्या माध्यमांच्या संक्षिप्त माहितीचे विविध पैलू समजावून सांगा.

किंवा

प्र४ . खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा:

क. मीडिया मिक्सच्या निवडीवर परिणाम करणारे घटक कोणते आहेत?

ड. मीडिया खरेदीदाराच्या जबाबदा या समजावून सांगा.

प्र. ५ टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

अ. कम्युनिकेशन मिक्स

बी. एनसीसीएस ग्रिड

सी. संक्रमण जाहिरात

डी. खरेदीबिंदू

ई. मीडिया ऑडिट

(2½ Hours)

(Total Marks : 75)

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B.:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

1. What challenges and socio cultural factors you will consider while developing International Advertising Strategy with reference to the two countries selected by you to promote the following : (15)

- a) Indian Herbal tea joints
b) Indian Yoga and Meditation Centre

First : Choose any one product/service

Second : Select any two countries from any of the three groups of countries.

The two countries selected cannot be from the same group.

Group A : USA, UK, FRANCE, RUSSIA, GERMANY

Group B : JAPAN, CHINA, BRAZIL, SOUTH KOREA.

Group C : SAUDI ARABIA, QATAR, BAHARIN.

What factors will you keep in mind while developing your Advertising Strategy with reference to the two countries selected by you?

2. Answer the following :
- a) Do you think the economic policy of liberalization, privatization and globalization has worked for India? Give relevant examples. (08)
- b) Does advertising exploit women in a demeaning way? Comment with examples. (07)
- OR**
- c) Define digital marketing? Explain the importance of digital marketing in contemporary market with examples. (08)
- d) Discuss the impact of advertising on children with examples? (07)

3. Answer the following :
- a) "Advertising has become an agent of Social Change." Elucidate. (08)
- b) Explain political advertisement in context to Indian Elections of 2019. (07)
- OR**
- c) Discuss the difference between B-TO-B advertisements and Industrial advertisements. Explain giving relevant examples. (08)
- d) Can advertising change the way we live completely? Justify your answer with relevance to Popular culture and advertisement. (07)

4. Create a Social Marketing Campaign on : (15)
- 1) Awareness about importance of Mental Health.

OR

- 2) Spread awareness about tree plantation.

5. Write short notes on (Any Three) : (15)

- a) Advertising to senior citizens.
b) Gender prejudices in Advertising.
c) ASCI.
d) Self-regulation in Advertising
e) FEMA.

(मराठी रुपांतर)

(२^१/_२ तास)

(एकूण गुण : ७५)

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) मूळ इंग्रजी शब्द प्रमाण मानावेत.

१. पुढील उत्पादन किंवा सेवेची जाहिरात मोहीम आखण्यासाठी आपण निवडलेल्या दोन देशांच्या (१५)

संदर्भात आंतरराष्ट्रीय जाहिरात धोरण विकसित करताना आपण कोणती आव्हाने आणि सामाजिक-सांस्कृतिक घटकांचा विचार करात :

- अ) भारतीय हर्बल चहा
ब) भारतीय योग आणि ध्यान केंद्र

प्रथम : कोणतेही एक उत्पादन / सेवा निवडा

दुसरे : देशांच्या तीन गटांपैकी कोणतेही दोन देश निवडा.

निवडलेले दोन देश एकाच गटातील असू शकत नाहीत.

गट अ : यूएसए, यूके, फ्रान्स, रशिया, जर्मनी

गट ब : जापान, चीन, ब्राझील, दक्षिण कोरिया.

गट सी : सौदी अरेबिया, कतार, बहरिन

आपण निवडलेल्या दोन देशांच्या संदर्भात आपली जाहिरात रणनीती विकसित करताना आपण कोणत्या गोष्टी लक्षात घेतल्या पाहिजेत ?

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या :

अ) उदारीकरण, खाजगीकरण आणि जागतिकीकरणाच्या आर्थिक धोरणाने भारतासाठी कार्य केले आहे असे तुम्हाला वाटते का? संबंधित उदाहरणे द्या. (०८)

ब) जाहिराती स्त्रियांचा शोषण करतात का? उदाहरणांसह टिप्पणी द्या. (०७)

किंवा

क) डिजिटल विपणन परिभाषित करा.समकालीन बाजारात डिजिटल मार्केटींगचे महत्त्व उदाहरणासह समजावून सांगा. (०८)

ड) मुलांवरील जाहिरातीवरील परिणामाबद्दल उदाहरणांसह चर्चा करा. (०७)

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या :

अ) जाहिरातबाजी ही सामाजिक परिवर्तनाची एजंट बनली आहे. स्पष्ट करा. (०८)

ब) २०१९ च्या भारतीय निवडणुकांच्या संदर्भात राजकीय जाहिराती स्पष्ट करा. (०७)

किंवा

क) बिजनेस टू बिजनेस आणि वित्तीय जाहिरातींच्या विशेष संदर्भासह विविध प्रकारच्या जाहिरातींचा उल्लेख करा. योग्य उदाहरणे द्या. (०८)

ड) जाहिरातींनी आपले संपूर्ण जीवन जगण्याची पद्धत बदलू शकते ? लोकप्रिय संस्कृती आणि जाहिरातीशी संबंधित स्पष्ट करा. (०७)

४. खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर सामाजिक विपणन अभियान तयार करा:

(१५)

- १) मानसिक आरोग्याच्या महत्त्वविषयी जागरूकता
किंवा
- २) वृक्षारोपण बदल जागरूकता.

५. टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

(१५)

- अ) ज्येष्ठ नागरिक आणि जाहिरात.
- ब) जाहिरातीतील लिंग पूर्वग्रह.
- क) एससीआय(ASCI).
- ड) जाहिरातीमधील स्वयं-नियमन.
- इ) फेमा.

Duration: 2.30 Hours

Marks:75

- N.B. 1. All questions are Compulsory**
2. Figures to the right indicates maximum marks
3. Illustrate you answer with diagrams and examples wherever applicable

Q1. a. Explain the following concepts:-

- Logo.
- Mix branding.
- User imagery.
- Core identity.
- Brand manager.
- Generic branding

(06)

b. Case Study:

With over 4 decades of expertise in the hair industry, Godrej introduced Godrej Professional, the first ever professional hair colour & care range, especially **formulated for Indian hair**. Now the brand wishes to increase its portfolio by launching Godrej **Professional Ayurveda Shampoo**.

Based on the above information answer the following:-

- What line extension strategy would you suggest? Justify your answer. (03)
- Analyze the current brand personality based on Big Five scale. (03)
- Based on the brand personality do you think there is a need for brand ambassador? Justify. (03)

Q2. Answer the following:

- What are the 10 guidelines to build a brand? (07)
 - What is Brand Product Matrix? Illustrate Brand Product Matrix with an example (08)
- OR**
- Explain brand loyalty pyramid. (07)
 - What are the four brand identity perspective? (08)

Q3. Answer the following:

- Explain brand repositioning with suitable examples (07)
 - What are brand building blocks? (08)
- OR**
- Explain Co- branding and its types. (07)
 - Explain Brand Asset Valuator (BAV) model with an example. (08)

Q4. Answer the following:

- What is Brand Leveraging? Explain various types for leveraging a brand? (15)
- OR**
- What is Brand strategy? Explain any three brand strategies. (15)

Q5. Write short note on ANY THREE of the following:- (15)

- Brand v/s Product
- Brand hierarchy
- Brand association
- Brand building imperative
- Brand awareness.

वेळ: २:३० तास

गुण: ७५

सूचना :

१. सूचना: सर्व प्रश्न अनिवार्य.
२. उजवीकडिल अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
३. आवश्यक तिथे उदाहरण आणि आकृती काढा.

प्र१. अ. खालील संकल्पना स्पष्ट करा.

(०६)

- अ) लोगो
- आ)मिक्स ब्रँडिंग
- इ) युजर ईमॅजरी
- ई) कोअर आयडेंटिटी
- उ) ब्रँड मॅनेजर
- ऊ) जेनेरिक ब्रँडिंग

ब. केस स्टडी :

केसांची निगा राखण्याच्या उत्पादनाच्या उद्योगात गोदरेजचं तब्बल चार दशकांपेक्षा जास्त वर्चस्व आहे. आता गोदरेजने 'गोदरेज प्रोफेशनल' ही विशेषतः भारतीयांच्या केसांसाठी बनविलेली पहिली व्यावसायिक केसांचा रंग आणि काळजी घेणाऱ्या श्रेणीचे उत्पादन आहे. आता ब्रँडची इच्छा आहे की गोदरेज प्रोफेशनल आयुर्वेद शैम्पू लॉन्च करून आपला पोर्टफोलिओ वाढवावा.

वरिल माहितीच्या आधारे खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) तुम्ही कंपनीला कोणती लाईन एक्सटेंशन रणनिती (स्ट्रॅटजी) सूचवाल. तुमच्या रणनितीचे समर्थन करा? (०३)
- आ)आता कंपनी अवलंबत असलेल्या ब्रँड सध्याच्या ब्रँड पर्सनॅलिटी विषयी लिहा. बिग फाईव्हचा वापर करून नवी पर्सनॅलिटी तयार करा? (०३)
- इ) ब्रँड पर्सनॅलिटीच्या आधारे तुम्ही कोणाची ब्रँड ऍम्बेसॅडर म्हणून निवड कराल? (०३)

प्र२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ. ब्रँड निर्मितीची दहा मार्गदर्शक तत्वे स्पष्ट करा. (०७)

ब. ब्रँड प्रोडक्ट मॅट्रिक्स उदाहरणांसह स्पष्ट करा. (०८)

किंवा

क. ब्रँड लॉयल्टी पिरॅमिड स्पष्ट करा. (०७)

ड. ब्रँड आयडेंटिटी पर्सपेक्टिव्ह स्पष्ट करा. (०८)

प्र३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ. ब्रँड रिपोजिशनिंग सूयोग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा. (०७)

ब. ब्रँड बिल्डिंग ब्लॉक्स म्हणजे काय ? (०८)

किंवा

क. कोब्रँडिंग म्हणजे काय आणि त्याच्या विविध प्रकारां विषयी लिहा. (०७)

ड. सुयोग्य उदाहरणांसहित ब्रँड असेट व्हल्यूएटर (BAV) स्पष्ट करा. (०८)

प्र४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ. ब्रँड लिव्हेरज म्हणजे काय? ब्रँड लिव्हेरजसाठी वेगवेगळे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब. ब्रँड रणनीती म्हणजे काय ? कोणत्याही ३ रणनीती स्पष्ट करा.

प्र५. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन):-

अ) ब्रँड आणि प्रॉडक्टमधील फरक

आ) ब्रँड हायरारकी

इ) ब्रँड असोसिएशन

ई) ब्रँड बिल्डिंगमधील अत्यावश्यक घटक

उ) ब्रँड अवेअरनेस

Q3.(c) Define attitude and explain the various factors influencing attitude formation. (7)

Q3(d) State any 2 existing ad messages & analyze how marketers try to reduce cognitive dissonance of the consumers through the ad. (8)

Q4(a) Discuss the basic model of consumer decision making. Explain how you used the model while choosing to go abroad for a vacation. (15)

OR

Q4(b) Explain how a marketer will use SRI VALS II segmentation to promote a newly launched Entertainment channel offering wide variety of programs. What will be the targeting and positioning strategy used by the company? (15)

Q5. Write Short Notes on any 3. (15)

1. Opinion leader.
2. Adoption Process
3. Changing trends in consumer behaviour.
4. Reference Group
5. Types of appeals.

किंवा

प्रश्न. क) अभिवृत्ती निर्मितीवर प्रभाव पाडणारे घटक स्पष्ट करा. वृत्ती परिभाषित करा आणि वृत्ती तयार करण्यावर परिणाम करणारे विविध घटकांचे स्पष्टीकरण द्या. (7)

ड) कोणत्याही विद्यमान जाहिरात संदेशांचे वर्णन करा आणि विपणनकल्पने जाहिरातीद्वारे ग्राहकांच्या संज्ञानातील असंतोष कमी करण्याचा कसा प्रयत्न केला त्याचे विश्लेषण करा. (8)

प्रश्न 4. अ ग्राहक निर्णय प्रक्रियेचे मुलभूत मॉडेल स्पष्ट करा. सुट्टीसाठी परदेशात जाण्यासाठी निवड करतांना आपण हे मॉडेल कसे वापराल ? स्पष्ट करा. (15)

किंवा

ब) बाजारामध्ये नव्यानेच येणाऱ्या आणि विविध प्रकारच्या कार्यक्रमाची आखणी असणाऱ्या मनोरंजन

वाहिनीच्या जाहिरातीसाठी SRI VALS II मूल्य आणि जीवनशैली वर्गवारीचा वापर कसा कराल ? लक्ष्य आणि बाजारपेठेतील स्थान यासाठी कंपनी कोणती रणनीती वापरेल ? स्पष्ट करा (15)

प्र. 5 टिपा लिहा (कोणत्याही 3) (15)

1. मतनायक
2. ग्रहण (adoption) प्रक्रिया
3. ग्राहक वर्तनाचे समकालीन प्रवाह
4. संदर्भ गट
5. आवाहनाचे (अपील) प्रकार

[Time: 2½ Hours]

[Marks:75]

- NB:** (1) All questions are compulsory
(2) Internal choices are provided

Q1) A Analyse the differences between English and regional dailies on various parameters 15
giving suitable examples.

OR

Q1) B 'There has been an increase in readership of regional newspapers post emergency 15
period in India.' Analyse the above statement by giving relevant examples and
discuss the future of the regional journalism in India.

Q2) A Discuss the role of Hindi newspapers in the struggle for independence. 8
B Discuss the role of Malayalam newspapers in making Kerala a progressive and 7
developed state.

OR

Q2) C Examine the role of Enadu in the development of Telugu Journalism. 8
D Comment on the reasons for the decline of Urdu Journalism in India. 7

Q3) A Examine the role played by Marathi newspapers in the struggle for independence 8
in India
B Examine the growth of the Marathi Press post independence in Maharashtra. 7

OR

Q3) C Analyse the present state of Tamil Journalism and how it helped promote Tamil 8
identity.
D Analyse how media houses are increasingly owned or connected to political 7
families.

Q4) A Discuss the growth of Hindi newspapers post-independence and especially after 15
liberalization. Analyse how it influenced Indian politics.

OR

Q4) B Bengal is called as the birthplace of journalism in India. Comment. Trace its 15
history from pre – Independence era to the current times.

Q5) Write short notes on **any three** of the following- 15
a. Regional Television Channels
b. Malayala Manorama
c. Al Hilal
d. Sakal
e. Regional Press and Communalism.

.....

वेळ : २.३० तास

गुण : ७५

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडवा.
२) उजवीकडील संख्या गुण दर्शवितात.

प्र. १ ला : अ. इंग्रजी दैनिके आणि प्रादेशिक दैनिके यांची विविध निकषांच्या आधारे उदाहरणे देऊन तुलना करा. (१५)

किंवा

प्र. १ ला : ब. 'आणीबाणीनंतरच्या काळात प्रादेशिक वर्तमानपत्रांची वाचकसंख्या भारतात वाढली'. या विधानाची उदाहरणासह चर्चा करा आणि भारतातील प्रादेशिक पत्रकारितेचे भविष्य सांगा. (१५)

प्र. २ रा : अ. स्वातंत्र्य चळवळीतील हिंदी वर्तमानपत्रांची भूमिका सांगा. (०८)

प्र. २ रा : ब. केरळ राज्याच्या वाढ आणि विकासातील मल्याळम् पत्रकारितेची भूमिका स्पष्ट करा. (०७)

किंवा

प्र. २ रा : क. तेलगू पत्रकारीतेतील इनाडूचे महत्त्व स्पष्ट करा. (०८)

प्र. २ रा : ड. भारतातील उर्दू पत्रकारितेचा Nहास होत आहे - या विधानाची चर्चा करा. (०७)

प्र. ३ रा : अ. भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीतील मराठी वृत्तपत्रसृष्टीचे योगदान सांगा. (०८)

प्र. ३ रा : ब. महाराष्ट्रात स्वातंत्र्योत्तर काळात मराठी पत्रकारितेचा विकास कसा झाला याचा आढावा घ्या. (०७)

किंवा

प्र. ३ रा : क. तमिळ पत्रकारितेची सद्यस्थिती सांगून तमिळ अस्मिता वाढविण्याचे काम ही पत्रकारिता करत आहे - विश्लेषण करा. (०८)

प्र. ३ रा : ड. राजकारणातील कुटुंबियांची वाढती माध्यम मालकी दिसून येत आहे. चर्चा करा. (०७)

प्र. ४ था : अ. स्वातंत्र्योत्तर काळात विशेषतः उदारीकरणानंतर हिंदी वर्तमानपत्रांची झालेली वाढ दिसून येते. याचा भारतीय राजकारणावर कसा प्रभाव दिसतो. (१५)

किंवा

प्र. ४ था : ब. भारतीय पत्रकारितेचे जन्मस्थान बंगाल आहे - चर्चा करा. स्वातंत्र्यपूर्वकाळ ते सध्याची बंगाली पत्रकारिता यावर प्रकाश टाका. (१५)

प्र. ५ वा : टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) (१५)

१. प्रादेशिक वृत्तपत्र वाहिन्या.
२. मळ्याळम् मनोरमा.
३. अल् हिलाल.
४. सकाळ.
५. प्रादेशिक पत्रकारिता आणि जातीयवाद

.....

[Time: 2 ½ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. All questions are compulsory.

2. Give examples wherever necessary.

1. What do you understand by 'Public Opinion'? Discuss in detail the views of any one of the following theorists with regards to Public Opinion. **15**
 1. Noam Chomsky
 2. Paul Lazarsfeld

2. A. How does media cover political parties and politicians? **08**
B. Discuss the coverage of the Indian government's economic policies by the media. **07**
OR
C. Discuss the role played by social media in the Arab Spring. **15**

3. A. How is terrorism reported in the media around the world? **08**
B. The coverage of the Kargil war marked a shift in war reporting by the Indian media. Discuss. **07**
OR
C. "Conflicts in the North East region of India are not given due importance by the national media" – Elaborate. **15**

4. A. Analyze the reporting of violence against women in Indian media with reference to Nirbhaya and the Shakti Mills cases. **15**
OR
B. Discuss the coverage of the dalits, tribals and the marginalized sections of the society by the media. **15**

5. Write short notes on any three : **15**
 - A. Opinion polls and exit polls
 - B. Technocracy
 - C. Agenda setting theory
 - D. Gaza Conflict
 - E. Forest Rights Act

[वेळ: २½ तास]

[गुण: ७५]

सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२. आवश्यक तेथे उदाहरणे द्या.

१. खालीलपैकी कोणत्याही एकाच्या विचारांची जनमताच्या संदर्भात तपशील चर्चा करा. १५
१. नोम चॉम्स्की २. पॉल लॅझार्सफिल्ड
२. अ. राजकीय पक्ष व राजकीय नेते यांचे कव्हेरेज जनमाध्यमे कसे करतात? ०८
ब. भारताच्या आर्थिक धोरणांबद्दल माध्यमे कसे कव्हेरेज करतात ह्यावर चर्चा करा. ०७
किंवा
क. अरब क्रांतीमध्ये सोशल मिडीयाने काय भूमिका निभावली ह्यावर चर्चा करा. १५
३. अ. जगभरात दहशतवादाचे रिपोर्टिंग कसे केले जाते ह्यावर चर्चा करा. ०८
ब. कारगिल युद्धाच्या कव्हेरेजने, युद्धाचे कव्हेरेज कसे केले जावे याची दिशा बदलली. चर्चा करा. ०७
किंवा
क. भारताच्या उत्तरपूर्व प्रांतामधील होणाऱ्या संघर्षाच्या कव्हेरेजला राष्ट्रीय जनमाध्यमांमध्ये उचित महत्त्व दिले जात नाही. विस्तृत करा. १५
४. अ. स्त्रीवर होणाऱ्या हिंसेबद्दलच्या मिडिया कव्हेरेजचे निर्भया व शक्ती मिल्स प्रकरणांच्या संदर्भात समीक्षण करा. १५
किंवा
ब. दलित, आदिवासी व इतर उपेक्षित समुदायांचे कव्हेरेज माध्यमे कसे करतात ह्यावर चर्चा करा. १५
५. कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. १५
अ. ओपीनीयन पोलस व एक्झिट पोलस
ब. टेक्नोक्रॅसी
क. अर्जेन्डा सेटिंग थिअरी
ड. गाझा संघर्ष
इ. वन अधिकार अधिनियम

2 ½ hours

Marks:75

N.B. 1) Question Number 1 is compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

3) Support your answers with suitable examples.

Q1. Read the report carefully and rearrange the facts as per Inverted Pyramid style in 250-300 words. Give appropriate headline of not more than 15-18 words. (15)

He said in the last DP, a delay in allotment of Central and state government lands to BMC resulted in implementation of only 9% of the plan in the last 20 years.

"There were technical and administrative issues that came in the way. So to coordinate, a separate DP authority comprising state, BMC and central government officials would help expedite the development," he said.

That the metropolis does not get enough funds for infrastructure and development compared to the contribution it makes to the exchequer is an argument that draws opposing viewpoints.

According to Shewale, 35 MPs (19 from Lok Sabha and 16 from Rajya Sabha) have their permanent addresses listed as Mumbai. "I appeal to all of them to support our demand for provision of Rs 70,000 crore separately as a special package for the city's major projects such as coastal road and water supply projects," he said.

Shiv Sena MP from south central Mumbai Rahul Shewale has demanded that the Centre create a special authority and funding mechanism to implement Mumbai's Development Plan (DP)-2034, which is pegged at Rs 14 lakh crore.

"Mumbai contributes about Rs 40,000 crore in taxes annually.... the surrounding regions of Mumbai contribute over 20% of the state's GDP. It is already a home for multinational majors and large financial and institutional investors and market players. Hence my kind request to the finance minister is that a separate Mumbai Development Plan Implementation Authority be constituted through the Central government by allotting a special package of Rs 14 lakh crore and released in phases in the next five to 10 years," said Shewale.

"Around 30% of the country's tax revenue comes from Mumbai, so 100% development of the city as per the DP is necessary," Shewale told media on the sidelines of an infrastructure summit organised by him.

The demand seeking a greater share of revenue for Mumbai's development has time and again been raised but coming from the BJP's own ally, it is intended to reinforce the differences in their outlook.

Q2 A. A reporter has to be careful when covering beats like Crime and Courts. Discuss the beats along with the dos and don'ts with the help of examples (15)

OR

76006

Page 1 of 4

Q2B. Discuss on the spot coverage with examples with reference to principles of Journalism. (8)

Q2C. Are Follow-ups important? Justify with the help of example. (7)

Q3A. Discuss the media coverage of Anna Hazare's Anti-corruption movement. (8)

Q3B. Explain Maharashtra Irrigation Scam. (7)

OR

Q3C. Do you agree that Spy tools should be used by all Journalist? What is the use & misuse of Spy tools? (8)

Q3D. Environmental beat has assumed importance in today's time. Discuss. (7)

Q4A. Compare and contrast Investigative Journalism with Yellow Journalism with the help of examples. Explain the role of whistle blower in investigative journalism. (15)

OR

Q4B. Do you agree that the coverage of 26/11 terror attack on Mumbai compromised the principles of reporting. Justify (8)

Q4C. Social Media has become a new source to gather news. Discuss the pros and cons for the same. (7)

Q5. Write Short Notes (Any Three) (15)

- Confidentiality of Sources
- Right to Information as a tool for reporters
- Bofors Scam
- Tehelka West End Deal Sting
- Coverage of Press Conference

(२ ½ तास)

गुण : ७५

सूचना :

- १) पहिला प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.
- ३) तुमच्या उत्तरासाठी योग्य उदाहरणे द्या.

प्र १) खालील परिच्छेद काळजीपूर्वक वाचून त्यातील तथ्ये उलट्या पिरॅमिडच्या स्वरूपात साधारणपणे २५० ते ३०० शब्दांमध्ये मांडा. त्याला जास्तीत जास्त १५ ते १८ शब्दांपर्यंतची हेडलाईन लिहा. (१५)

ते म्हणाले, गेल्या डीपीमध्ये बीएमसीला केंद्र आणि राज्य सरकारांच्या जागा देण्यास विलंब झाल्याने गेल्या २० वर्षांत केवळ ९% योजनेची अंमलबजावणी झाली. यापूर्वी तांत्रिक आणि प्रशासकीय समस्या उद्भवल्या होत्या. त्यामुळे समन्वय साधण्यासाठी राज्य, बीएमसी आणि केंद्र सरकारचे अधिकारी यांच्यासह दोन स्वतंत्र डीपी प्राधिकरण विकास प्रगती करण्यास मदत करेल, असं ते म्हणाले

सरकारच्या तिजोरीला दिलेल्या योगदानाच्या तुलनेत महानगरांना पायाभूत सुविधा आणि विकासासाठी पुरेसा निधी उपलब्ध करून दिला जात नाही हा विरोधी दृष्टीकोनातून युक्तिवाद केला जातो. शेवाळे यांच्या म्हणण्यानुसार एकंदर ३५ खासदारांचे (१९ लोकसभेचे आणि १६ राज्यसभेचे) कायमस्वरूपी घरांचे पत्ते मुंबईतील आहेत. त्यामुळे किनारपट्टी रस्ते आणि पाणीपुरवठा सारख्या शहरातील प्रमुख प्रकल्पांसाठी विशेष पॅकेज म्हणून ७०,००० कोटी रुपयांच्या आमच्या मागणीला स्वतंत्रपणे पाठिंबा देण्याचे मी सर्वांना आवाहन करतो.

दक्षिण मध्य मुंबईतील शिवसेनेचे खासदार राहुल शेवाळे यांनी मुंबईची विकास योजना (डीपी) २०३४ कार्यान्वित करण्यासाठी अंदाजे १४ लाख कोटी रुपये खर्च अपेक्षित असून त्यासाठी केंद्राने विशेष प्राधिकरण आणि वित्त पुरवठा यंत्रणा निर्माण करावी, अशी मागणी त्यांनी केली आहे.

"दरवर्षी करंमध्ये सुमारे ४०,००० कोटींचे मुंबईचे योगदान आहे. मुंबईच्या आसपासच्या प्रदेशांचे राज्याच्या जीडीपीमध्ये २०% पेक्षा जास्त योगदान आहे. त्यामुळे इथे आधीपासूनच बहुराष्ट्रीय कंपनी, मोठ्या वित्तीय आणि संस्थात्मक गुंतवणूकदार आणि बाजारपेठेतील तज्ज्ञ यांचे घर बनले आहे. त्यामुळे अर्थमंत्र्यांना अशी विनंती आहे की, केंद्र सरकारमार्फत स्वतंत्र मुंबई विकास योजना अंमलबजावणी प्राधिकरण स्थापन केले जावे आणि १४ लाख कोटी रुपयांचे विशेष पॅकेज जाहीर करून पुढील पाच ते दहा वर्षांत टप्प्याटप्प्याने ते दिले जावे", असे शेवाळे म्हणाले.

"देशातील कर उत्पन्नाच्या जवळपास ३०% महसूल मुंबईतून येतो. त्यामुळे डीपीनुसार शहराचा १००% विकास होणे आवश्यक आहे," असे शेवाळे यांनीच आयोजित केलेल्या पायाभूत शिखर बैठकीला उपस्थित पत्रकारांना सांगितले. मुंबईच्या विकासासाठी मोठ्या प्रमाणात महसूलाची गरज असून तशी मागणी वेळोवेळी करण्यात आली आहे. मात्र ही मागणी भाजपच्याच मित्र पक्षातून येत असली तरी त्यांच्या दृष्टीकोनातील भिन्नता अधोरेखित झाली आहे.

प्र २) अ) गुन्हा आणि न्यायालय या कार्यक्षेत्रांमध्ये काम करताना बातमीदाराने विशेष काळजी घ्यायला हवी. या कार्यक्षेत्रात काम करताना काय करावे आणि काय टाळावे याबाबत उदाहरणांद्वारे चर्चा करा. (१५)

किंवा

76006

Page 3 of 4

- प्र २) ब) वार्ताकनाच्या ठिकाणाहून (ऑन द स्पॉट) बातमी देणे हे पत्रकारितेच्या तत्वांच्या संदर्भात स्पष्ट करा. (०८)
- प्र २) क) पाठपुरावा बातम्या महत्वाच्या असतात का? हे योग्य उदाहरणांच्या मदतीने स्पष्ट करा. (०७)
- प्र ३) अ) अण्णा हजारे यांच्या भ्रष्टाचार विरोधी चळवळीचे माध्यमांनी कशाप्रकारे वार्ताकन केले होते? (०८)
- प्र ३) ब) महाराष्ट्र पाटबंधारे घोटाला स्पष्ट करा. (०७)

किंवा

- प्र ३) क) सर्व पत्रकारांनी गुप्त साधने (स्पाय टूल्स) वापरली पाहिजेत याच्याशी तुम्ही सहमत आहात का? गुप्त साधनांचा वापर आणि गैरवापर म्हणजे काय? (०८)
- प्र ३) क) आजच्या काळात पर्यावरणविषयक कार्यक्षेत्र (बीट) महत्त्वपूर्ण ठरले आहे हे स्पष्ट करा. (०७)
- प्र ४) अ) उदाहरणांच्या मदतीने शोध पत्रकारिता आणि पीत पत्रकारिता यांची तुलना करून त्यातील फरक स्पष्ट करा. शोध पत्रकारितेत असणारी जागल्या (whistle blower) ची भूमिका स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

- प्र ४) ब) २६/११ च्या दहशतवादी हल्ल्याचे वार्ताकन करताना पत्रकारितेच्या तत्वांशी तडजोड झाली असे तुम्हाला वाटते का? तुमच्या उत्तराचे योग्य प्रकारे समर्थन करा. (०८)
- प्र ४) क) समाजमाध्यमे ही बातम्या मिळवण्याचे नवे स्त्रोत बनले आहेत या विधानाची त्याच्या फायदे आणि तोट्यांसह चर्चा करा. (०७)
- प्र ५) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) (१५)
१. स्त्रोतांची गुप्तता
 २. पत्रकारासाठी माहिती अधिकाराचे हत्यार
 ३. बोफोर्स घोटाला
 ४. तहेलका वेस्ट एंड डील स्टींग
 ५. पत्रकार परिषदेचे वार्ताकन

(2½ Hours)

(Total Marks : 75)

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B.:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

1. Edit and rewrite the following keeping in mind APA Stylesheet for spelling, grammatical, factual and punctuation mistakes. Give a suitable headline, a strapline and suggest an appropriate visual. **15**

The BJP-led NDA government had introduce the bill on its previous tenure as well but could not push it through due to vehement protests by opposition parties, which criticised the bill as discriminatory in religious grounds.

The Modi govt is set to push for the pasage of the contentious Citizenship (Amendment) Bill, a key BJP plank which is aimed at granting nationality to non-Muslim immigrants from neighbouring countries, in Parliament's Wintar Session starting from Monday.

The government has listed the bill in its items of business for the session, official sources said news agency Press Trust of India. The bill have lapsed following the dissolution of the last Lok Sabha.

The legislation seeks to grant Indian citizenship to Hindus, Jains, Christians, Sikhs, Budhists and Parsis from Bangladesh, Pakistan and Afghanistan if they have fled their respective country due to religious persecution. There was opposition to the bill in Assam and other northeastern states

Student organisations, political party and socio-cultural bodies have been protesting on the grounds that it seeks to grant nationality to non-Muslims, mostly Hindus, who have come into India up to December 31, 2014, thereby increasing the deadline from 1971 as per the Assam Accord. The BJP has insisted that minorities, of whom Hindus are in overwhelming numbers, from these countries should be granted Indian citizenship.

The Wintar Session of Parliament is schedule to be held between Nov 18 and Dec 13.

2. Answer the following :
- a) Explain the structure and role of the News Desk in a daily newspaper. What are the responsibilities of the News Editor in this set-up? **15**
- OR**
- b) Explain the different types of layout in a broadsheet. Discuss how advance in technology has affected the modern day lay outs. **15)**
3. Answer the following :
- a) Explain the role and Responsibilities of Sub –editor ? **(08)**
- b) What is Press Release ? **(07)**
- OR**
- c) Explain the Difference Between Tabloid and Broadsheet **(08)**
- d) What is style book ? **(07)**

4. Read the following leads and with the help of diagram indicate the placement of **any 5** on the front page of a broadsheet. Give justification for your placement. Also suggest a headline for each selected news item :

1. Schools in the national capital will remain closed today and tomorrow in view of deteriorating air quality. The Delhi government's decision follows an order from Environment Pollution (Prevention and Control) Authority as the air quality hovered close to emergency levels. The Authority has also extended the ban on hot-mix plants and stone-crushers in Delhi-NCR till tomorrow
2. Bengaluru- All 17 disqualified Congress and JD(S) MLAs of Karnataka will formally join the BJP in Bengaluru today. Chief Minister B.S. Yediyurappa made the announcement yesterday. Speaking to media after attending the core committee meeting, he said it has decided to admit the disqualified MLAs into the party fold. All the 17 MLAs will join the BJP in the presence of Yediyurappa and State BJP President Nalin Kumar Kateel
3. Former chief election commissioner TN Seshan passed away in Chennai last night. -86year old Seshan died of cardiac arrest at 9:45 PM. He was not keeping well for the past couple of years. A 1955batch IAS officer of the Tamil Nadu cadre, Seshan had led the Election Commission from 1990 to 1996. He gained popularity as the Chief Election Commissioner in 1990. Known for his no-nonsense attitude, Seshan was credited with ushering in major electoral reforms during his tenure as the chief election commissioner.
4. Srinagar - In Jammu & Kashmir, the train services on Srinagar-Baramulla section of the Northern Railways resumed Tuesday morning. The services remained suspended for over three-and-a-half months since 5th August when the Centre revoked J&K's special status under provisions of Article 370 and bifurcated the State into two Union Territories.
5. Mumbai - President's rule has been imposed in Maharashtra today. The state legislative assembly has been kept under suspended animation. This follows Governor Bhagat Singh Koshyari's report to the Centre which stated that the formation of a stable government is impossible in the current situation despite all his efforts.
6. Delhi - The Supreme Court today rejected a batch of review petitions seeking a court-monitored probe into the procurement of 36 Rafale fighter jets, saying the pleas were without merit. A three-judge bench also rejected the contention that there was a need for registration of FIR in connection with the deal.
7. Abudhabi - In the last 5-6 years India has become the most favoured destination for energy investments. India received 286 US dollars billion FDI in the last 5 years. This is almost half of the total FDI in India in the last 20 years.

5. Write short notes on **(Any Three)** :

- a) Editor in Chief
- b) Captions
- c) Typeface
- d) Photo feature
- e) Headline

(15)

मराठी भाषांतर

(२½ तास)

(एकूण गुण : 75)

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य आहे
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात

1. बातमीच्या उलट्या त्रिकोणास लक्षात ठेवून खालील बातमीची पूर्णलेखन करा. बातमीतील शब्दरचनेच्या, वाक्यरचनेच्या, व्याकरणाच्या आणि तथ्यांची दुरुस्ती करा. ब्रॉडशीट आणि टॅबलाईडसाठी मथळे तसेच योग्य छायाचित्र सूचवा. (15)

सोमवार पासून सुरू होणा Winter संसदेच्या हिवाळी अधिवेशन आत मोदी सरकार शेजारील देशांमधील गैर-मुस्लिम स्थलांतरितांना राष्ट्रीयत्व देण्याच्या उद्देशाने भाजप चे महत्वाचे फळीचे वाद ग्रस्त नागरिकत्व (दुरुस्ती) विधेयक मंजूर करण्याच्या विचारात आहे.

अधिवेशनासाठी सरकारने आपल्या व्यवसायाच्या वस्तूंमध्ये हे विधेयक सूचीबद्ध केले आहे, असे अधिकृत सूत्रांनी वृत्तसंस्था प्रेस ट्रस्ट ऑफ इंडियाला सांगितले.

भाजपप्रणित एनडीए सरकार ने हे विधेयक आपल्या मागिल कार्यकाळातदेखील लाविले होते परंतु विरोधी पक्षांच्या तिव्र निषेधांमुळे हे विधेयक पुढे ढकलता आले नाही. या विधेयका वर धार्मिक कारणां स्तव भेद-भाव असल्याचे टिका केली.

गेल्या लोक सभेच्या विघटना नंतर हे विधेयक रद्द झाले होते.

या कायदानुसार बांगलादेश, पाकिस्तान आणि अफगाणिस्तानातले हिंदू, जैन, ख्रिश्चन, शीख, बौद्ध आणि पारशी यांनाजर नागरिक छळामुळे आपापल्या देशात पळून गेले असतील तरत्यांना भारतीय नागरिकत्व देण्याचा प्रयत्न केला गेला आहे.

आसाम आणि इतर इशान्य राज्यांमध्ये या विधेयकाला विरोध झालाय Organizations डिसेंबर 2014 पर्यंत भारतात आलेले मुसलमान, बहुतेक हिंदूंना राष्ट्रीयत्व मिळावे या उद्देशाने विद्यार्थी संघटना, राजकीय पक्ष आणि सामाजिक-सांस्कृतिक संस्था वीरोध दर्शवित आहेत. आसाम करार या देशांमधून अल्पसंख्यांक, ज्यांची संख्या जास्त आहे अश्या भारतीयांना भारतीय नागरिकत्व देण्यात यावे, असा भाजपचा आग्रह आहे.

संसदेचे हिवाळी अधिवेशन 18 नोव्हेंबर ते 13 डिसेंबर दरम्यान होणार आहे.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- अ) दैनिक वर्तमानपत्राच्या न्यूज डेस्कची रचना आणि भूमिका समजावून सांगा. तसेच वृत्त संपादकावर कोणती जबाबदारी असते ? (15)

किंवा

- ब) वर्तमानपत्रातील विविध प्रकारची मांडणी (लेआऊट) विषयी सविस्तर लिहा. आधुनिक काळातील मांडणीवर तंत्रज्ञानातील प्रगतीमुळे काय परिणाम झाला आहे याची चर्चा करा

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- अ) उपसंपादकाची कार्ये आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा (08)

- ब) प्रसिद्धी पत्रक म्हणजे काय ?

किंवा

- क) टबोलाईड आणि ब्रॉडशीट मधील फरक यातील फरक स्पष्ट करा (15)

- ड) शैली पुस्तिका म्हणजे काय?

4. आकृतीच्या सहाय्याने एका राष्ट्रीय वृत्तपत्राच्या पहिल्या पानावरील खालील चार बातम्यांचे स्थान निश्चित करा (15)
तसेच त्यांना शिर्षक देऊन छायाचित्र सूचवा (कोणत्याही पाच) :

- १) दिल्ली - हवेची गुणवत्ता ढासळत चालल्यामुळे देशाच्या राजधानीतील शाळा आज व उद्याही बंद राहतील. वातानुकूलन प्रदूषण (प्रतिबंध व नियंत्रण) प्राधिकरणाच्या आदेशानंतर दिल्ली सरकारच्या निर्णयानुसार आपत्कालीन पातळीच्या जवळपास हवेची गुणवत्ता वाढली आहे.
- २) बेंगळुरू- कर्नाटकचे काँग्रेस आणि जनता दल सेकुलरचे सर्व १७ अपात्र आमदार बेंगळूरूमध्ये आज औपचारिकरित्या भाजपमध्ये सामील होतील अशी घोषणा मुख्यमंत्री बी.एस. येडियुरप्पा यांनी कालकेली. कोअर कमिटीच्या बैठकीनंतर माध्यमांशी बोलताना ते म्हणाले की, अपात्र आमदारांना पक्षात प्रवेश देण्याचा निर्णय घेतला आहे. येडियुरप्पा आणि प्रदेशाध्यक्ष भाजपा नलिनकुमार कतील यांच्या उपस्थितीत सर्व १७ आमदार भाजपमध्ये सामील होतील.
- ३) चेन्नई- माजी मुख्य निवडणूक आयुक्त टीएन शेषन यांचे काल रात्री चेन्नई येथे निधन झाले. सकाळी ९.४५ वाजता हृदयविकाराच्या झटक्याने ८६ वर्षीय शेषन यांचा मृत्यू झाला. गेल्या काही वर्षांपासून त्यांची तब्येत व्यवस्थित नव्हती. १९५५ च्या बॅचचे तामिळनाडू कॅंडरचे आयएस अधिकारी शेषन यांनी १९९० ते १९९६पर्यंत निवडणूक आयोगाचे नेतृत्व केले होते. मुख्य निवडणूक आयुक्त म्हणून त्यांना लोकप्रियता मिळाली. मुख्य निवडणूक आयुक्त म्हणून कार्यकाळात निवडणूक प्रक्रियेत महत्वपूर्ण सुधारणा केल्या. निवडणूक आयोगातील सुधारणांचे श्रेय शेषन यांना देण्यात आले.
- ४) श्रीनगर- जम्मू आणि काश्मीरमध्ये मंगळवारी सकाळी उत्तर रेल्वेच्या श्रीनगर-बारामुल्ला विभागातील रेल्वे सेवा पुन्हा सुरू झाली. अनुच्छेद ३७० च्या तरतुदीनुसार केंद्राने जम्मू-काश्मीरच्या विशेष दर्जाची रद्दबातल केली आणि जम्मू काश्मीर आणि लडाख यांना दोन केंद्र शासित प्रदेशात विभाजित केले. श्रीनगर-बारामुल्ला विभागातील रेल्वे सेवा ५ ऑगस्टपासून साडेतीन महिने अधिक काळ थांबविण्यात आल्या होत्या .
- ५) मुंबई - महाराष्ट्रात आज राष्ट्रपती राजवट लागू करण्यात आली आहे. राज्य विधानसभेला निलंबित ठेवण्यात आले आहे. राज्यपाल भगतसिंग कोश्यारी यांनी केंद्राला दिलेल्या अहवालामध्ये असे म्हटले आहे की, सर्व प्रयत्न करूनही स्थिर सरकार स्थापन करणे सध्याच्या परिस्थितीत अशक्य आहे.
- ६) दिल्ली-सर्वोच्च न्यायालयाने आज ३६ राफेल लढाऊ विमानांच्या खरेदीची न्यायालयीन चौकशी करण्याच्या याचिकांच्या याचिकांचा एक भाग फेटाळून लावत असे म्हटले आहे की, या याचिका योग्यतेशिवाय आहेत. या करारासंदर्भात एफआयआर नोंदवण्याची गरज आहे हा वादाचा मुद्दाही तीन न्यायाधीशांच्या खंडपीठानेही फेटाळला आहे.
- ७) अबुधाबी-तेल व वायू क्षेत्रातील गुंतवणुकीचे अनुकूल ठिकाण म्हणून भारताला चालना देण्यासाठी हायड्रोकार्बन डायरेक्टरेट जनरलचा (डीजीएच) रोड शो अबुधाबी येथे आयोजित केला होता. या ठिकाणी गुंतवणूकदारांना संबोधित करताना केंद्रीय मंत्री धर्मेंद्र प्रधान म्हणाले कि गेल्या ५ ते ६ वर्षांत भारतात ऊर्जा गुंतवणूकीसाठी सर्वाधिक पसंती मिळाली आहे. गेल्या ५ वर्षांत भारताला २८६ अमेरिकन डॉलर्सची एफडीआय (परदेशी थेट गुंतवणूक) मिळाली आहे . गेल्या २० वर्षांत भारतातील एकूण विदेशी गुंतवणुकीच्या ही निम्मी गुंतवणूक आहे. आज जगात पहिल्या दहा एफडीआय देशांमध्ये भारत आहे.

5. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

- 1 मुख्य संपादक
- 2 कॅप्शन
- 3 टंकलेखन (टाइपफेस)
- 4 फोटो फिचर
- 5 मथळा

(15)

[Time: 2 ½ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: Attempt all questions.

1. Write a feature arising from the recent Assembly Elections in Maharashtra. Give your story a headline. **15**

OR

How is a feature different from a news report? Is soft news less relevant than hard news? Explain your response. **15**

2. Write an interview in the question – answer format with any one of the following - **15**
- Nobel laureate Abhijit Banerjee
 - Vicky Kaushal
 - Aaditya Thackeray
 - Hima Das

3. Write a nostalgic feature of your choice. Give it a headline (250 to 400 words). **15**

OR

- What are the different types of 'leads' in feature writing? **08**
- Write a detailed note on Agony Aunt Columns. **07**

4. Explain the importance of editorials in daily newspapers. Why has the impact of the editorial page eroded through recent decades? **15**

OR

- What is a profile? Write a profile of your favorite journalist. **08**
- What is a seasonal story? Explain with examples. **07**

5. Write short notes on any three

- Book Review
- Snippets
- Travel Story
- Telephonic Interview
- Obituary

[वेळ: २ ½ तास]

[गुण: ७५]

सूचना: सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

प्र.१ अ) नुकत्याच पार पडलेल्या महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकीवर आधारित लेख लिहा. तुमच्या लेखाला योग्य मथळा द्या. १५

किंवा

प्र.१ ब) लेख (फिचर) हे बातम्यापेक्षा वेगळे कसे असतात? सॉफ्ट न्यूज या हार्ड न्यूज पेक्षा कमी महत्वाच्या आहेत का? तुमचे मत स्पष्ट करा. १५

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही एका व्यक्तीची मुलाखत प्रश्नोत्तराच्या स्वरूपात लिहा. १५

- अ. नोबेल विजेते अभिजित बॅनर्जी
- ब. विकी कौशल
- क. आदित्य ठाकरे
- ड. हिमा दास

प्र.३ तुमच्या आवडीनुसार गतस्मृतीपर (Nostalgic) लेख सुमारे २५० ते ४०० शब्दांत लिहा. या लेखाला योग्य मथळा द्या. १५

किंवा

- अ. लेख लिहिताना (फिचर रायटिंग) कोणते अग्रभाग (शिरोभाग) असतात? ०८
- ब. अँगोनी ऑट कॉलमवर विस्तृत टीप लिहा. ०७

प्र.४ दैनंदिन वृत्तपत्रातील संपादकीयचे महत्त्व स्पष्ट करा. अलीकडील दशकांमध्ये संपादकीय पानाचे महत्त्व का कमी होत चालले आहे? १५

किंवा

- अ. व्यक्तिचित्र म्हणजे काय? तुमच्या आवडत्या पत्रकाराचे व्यक्तिचित्र लिहा. ०८
- ब. प्रासंगिक लेख म्हणजे काय? उदाहरणासहित स्पष्ट करा. ०७

प्र.५ कोणत्याही तीन टीपा लिहा. १५

- अ. ग्रंथपरीक्षण (पुस्तक समीक्षण)
- ब. स्फुट लेख (Snippets)
- क. प्रवास वर्णन (Travel Story)
- ड. दूरध्वनीवरील मुलाखत
- इ. श्रद्धांजली लेख
